

ΟΥΓΓΡΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ Μ. JOKAY

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΖΗΤΙΑΝΟΣ

ΟΝ λέγανε Φράτζ. Όταν ζούσε ο πατέρας του, ήταν κατωκός και δούλευε σε μία καρβέτα, που βούλιαζε στο Δουνάβη και παράσχεσε λίγο το πλήρωμα στα σκοτεινά βράδια του ποταμού.

Η μητέρα του, μία φτωχή πλύστρα, έκτος από την ημέρα, εργαζόταν και τη νύχτα, για να μπορέσει να τον μεγαλώσει. Γιατί ο Φράτζ ήταν τότε μόλις τεσσάρων χρόνων. Μά δεν μπόρεσε, ή δυστυχισμένη, ν' ανέβξει ποτέν καιρό σε τόσους κόπους, κ' έθιγε καί πήγε ν' ανάμεικτος τον άνδρα της.

Καθώς γιόριζε απ' το νεκροταφείο μονάχος του, ο μικρός Φράτζ, όρφανός παιδί, άρχισε να συλλογίζεται περί τούτου :

— Ποιός θα με λήη τώρα άγαπημένο του άγοράκι ; Ποιός θα μου δίνη νά τρώω ; Ποιός θα μου καθαρίξη τά φορεμάτά μου, όταν θάχουν λερωθή ; Ποιός θα με παρηγορηθή στα γόνυτά του για νά με χαϊδέη ; Ποιός θα με βάνη κάθε βράδυ στο μικρό κρεββατάκι μου και θά με φιλή, λέγοντάς μου : «— Κομμάρι, άγαπημένο μου παιδάκι !...»

Βυθισμένος στις σκοτεινές αυτές σκέψεις, ο μικρός όρφανός γιόριζε βαθιά λυπημένος μέσα στους δρόμους, κινιόζοντας να δη άν μέσα σ' όλους εκείνους τον διαβάτες βρισκόταν κανένας που νάμουναζε με τον πατέρα του και που νά μπορούσε να του μιλήσει, να του ζητήσει λίγο ψωμί.

Τού κάκου όμως... Κανένας απ' τους βιαστικούς εκείνους διαβάτες δεν έβρισκε με τον πατέρα του και κανένας δεν έδινε σημασία στον μικρόν αυτόν άλητη, που δεν άποφάσσε να ζητανένη διαφορά.

Κι έτσι ο μικρός όρφανός θά πέρασε χωρίς άλλο από την πείνα, άν δεν τον σπλαγχίζονταν τέλλος μία μανάβισσα που είχε το μανάβιό της στο βιταφίο, μπρός σε μία πόρτα.

Στην άρχη ή μανάβισσα, βλέποντάς τον να στέκεται άκίνητος κοντά στα κοφίνια με τά φρούτα, νόμισε πως παραφύλαγε για νά της κλέψη κανένα μήλο, κανένα πορτοκάλι...

— Άμα όμως βράδινεσε κ' είδε πως ο μικρός έστεκε ακόμα εκεί, χωρίς ν' άρπάξη τίποτε απ' την προμήματά της, τον φώναξε, τούθωσε ένα μήλο και τού είπε :

— Πήγανε τώρα κοντά στη μητέρα σου... — Ο μικρός, σιτηθημένος πάντα να ύτακωθή, δεν έφερε καμιά αντίρρηση και, χωρίς να πει τίποτε, τράβηξε για την παλιή του κατοικία. Μά είχε σκοτεινάσει παιδί κ' όλες ή πόρτες ήσαν κλειστές. Δεν είχε παιδί σπίτι, δεν είχε στέγη, δεν

Ντίγκ !... Ντίγκ !... Ντίγκ !... Ντάν !
Μεσημέρι !... Μεσημέρι !...
— Η κομπάνες πως βροντάν !...
— Έμπρός, κύριοι, στο τραπέζι !...
— Έμπρός, κύριοι ζωγράφοι, ή νεράβια σας σάς παίζει πάνω και σάς τραγουδάει να περάτε στο τραπέζι !...
Ντίγκ !... Ντίγκ !... Ντίγκ !... Ντάν !
Κάντε γρήγορα, κύριοι μου, γιατί, άν άργήστε λίγο, θα κρούση το φαί μου...

Μόλις τελείωσε το τραγούδι μου, άνέβηκα στην κάμαρά μου για νά κάνω την τουαλέτα μου για το τραπέζι, ή θειά μου που μ' άκολούθησε, μού είπε τότε :

— Πρός Θεού, παιδί μου, τι τρέλλια σ' έπιασε και θέλεις να με κάνης να φάω μαζί μ' αυτούς τους σοφρατζήδες ; Μονάχα τού μέο' στο Παριό θά μπορούσες να κάνης ένα τέτοιο πράγμα.

— Ήσυχάστε, θεία μου, της άπάντησα.

Και, χωρίς να προσθέσω τίποτε άλλο, την παρέσφα στην τραπέζα.

— Έξει, οι πέντε ζωγράφοι, οι όποιοι είχαν βγάλει τά φούχα τους και φρανόντισαν τώρα γεννά κομμάτια νεο, χαρτέψαν σοβαρά τη θειά μου, ή όποια στην άρχη δεν τους άναγνώρισε. — Έξαφνα όμως στη μέση που γεμάτους φώναζε :

— Μά αυτοί δεν έβλε ο σοφρατζήδες σου ;

Οι πέντε ζωγράφοι σπρώθησαν και τη χαϊρέτησαν πάλι.

Τότε ή φτωχή μου θειά κατάλαβε την πλάνη της κ' έξω φρενάβ για τον έαυτό της, γιατί τούς είχε φερθεί περιφρονητικά, δεν ήξερε με ποιά τρόπο να τους ζητήσει συγγνώμη.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Η συνέχεια.

είχε κανέναν στον κόσμο. Κανένα..., κανένα !...

Κανένα που να τον χαϊρέη, κανένα που να του στρώση το μικρό του ζεστό κρεββατάκι, όπως ή μαουλίτα του. Ζάρφωσε λοιπόν στη γωνιά μιας μεγάλης πόρτας κ' άποκοιμήθηκε, κλειγόντας με παράσχο.

— Ο όρμητικός βοριός που φουσκάει όλονυχτίς, τον έξυπνεσε πολλές φορές ως το πρωί. Και κάθε φορά που ξυπνούσε, άκουμπούσε τά μικρά μελωδικά μενα του χέρια πάνω στα κρούα σκαλοπάτια και φηθούζε :

— Μητέρα, άγαπημένη μου μητέρα !...

Την άλλη μέρα ξαναπήγε και σπάθηκε παιδί στο φτωχικό μανάβιο κ' ή μανάβισσα, βλέποντάς τον τόσο θλιμένο, τού έδωσε ακόμα κάτι για νά φάη. Το ίδιο έκανε και τη δεύτερη μέρα, αλλά την τρίτη βόηκε το μανάβιο κλειστό.

Οι διαβάτες πηγαυσόζονταν στο δρόμο βιαστικοί κ' άδιάφοροι, μελωτά και χαρούμενοι και μόνον ή καλή μανάβισσα δεν φρανόνταν.

— Η φληή του μικρού ήταν μεγάλη, αλλά δεν τούθωσε να μιλήσει σε κανέναν από τους μεγάλους κυριούς που περνούσαν. — Επ' τέλους τράβηξε κοντά σ' ένα ζητιάνο, που τού έβλεπε το δεξί πόδι, και τον ρώτησε άν θά σχόταν ή πονετική εκείνη γυναικα.

— Όχι, παιδί μου, δεν θά ρθή σήμερα, του άποκρίθηκε ο ζητιάνος. Σήμερα έχωμε γιωρτή και τά μαγαζιά είνε κλειστά. Σήμερα γεννήθηκε ο Χριστός κ' διαι οι άνθρωποι πάν στην έκκλησία...

— Έτσι νά μπορούσε νά μωί κ' έγώ μέσα στην έκκλησία, σκέφτηκε ο μικρός όρφανός.

Και πραγματικά, καθόρθωσε να ζωδή μέσα στον ώραίο μαριμαρόχιστο ναό που ήταν λίγο πιο κάτω, στον ίδιο δρόμο.

Μέσα στην έκκλησία, που λαμτοκοπούσε από τά φώτα, κανένας δεν τον ζήγωσε για νά τού πη νά φηγή ή νά τον ρωτήση τί γύρωσε εκεί. Τον άφτησαν κ' αυτόν μέσα στο πλήθος των πιστών και άκουσε, χωρίς να τον ενόχλησουν, τούς ώροίους ψαλμούς, που τού φρανόνταν πως έχοίντοισαν ψηλά απ' τον ούρανό.

Οι ψαλμοί έπαραν σε λίγο κ' ένας σεβάσιμος γέρος μιλήσε για το Χριστό κ' έλεγε πως γεννήθηκε σ' ένα σταύλο, άνάμεισε στους τοπάνηδες και πως άγαπούσε όλους τους πονεμένους και προ πάντων τά μικρά παιδιά.

— Ο μικρός όρφανός άκούγιε μ' άνοιχτό στόμα την έμλια του γέρου, αλλά σε λίγο ήσασ ή λειτουργία τελείωσε κ' διαι βγήκαν έξω. — Η έκκλησία κλεισθηκε... Κι' ο μικρός Φράτζ, μιν έχοντας παιδί που νά πη, τριγυρίζε στους δρόμους, έχρημος και μόνυχος, λυπημένος και παραμένος... Γριόζε, γιόριζε, λυπημένος κ' έξαναλημένος ως που νίχτοσε...

Τά παρθένα των σπατιών ήσαν τώρα δια φωτισμένα και τά καταστήματα στολισμένα με ώραία έλάτια, γεμάτα πολύχρωμα παιχνιδιά...

Μεγάλα κεριά φωτίζαν τά ζαχαροπά, τά χουσκόμενα καρφία και τίς μικρές κοϊνές, όπου άναπαύονταν ο μικρός Ήρσοθ, ο Ήρσοθ που τον έφύλαγαν όλόγρη άγγελούδια από ζάχαρη.

— Ο Φράτζ σιαμαιοτίσε κάθε τόσο μπρός στα θαυμάσια αυτά παιχνιδιά και δεν μπορούσε να ξεκολληθή τά μάτια του από πάνω τους. Και κάθε λίγο και λιγάκι έβλεπε να μιλούνταν μέσ' στα καταστήματα καινοτιμένες κυράδες. — Αγόρριζαν χαρούμενες και γελαστές τά ώραία εκείνα πράγματα, τά όποια θά χάριζαν δίχως άλλο στα παιδιά τους και φεύγανε.

— Πόσο είνε όμορφη ή γιωρτή του μικρού Χριστού ! συλλογίστηκε λυπημένα ο Φράτζ. Μονάχα να μιν έκανε τόσο παιδί καριό ! Πόσο ώραία θάταν άν βρισκόμουν κοντά στη φτωχή, πάνω στα γόνυα της μητέρας μου, άκούγοντας έξω τον άνεμο να σφουρίζη ! Για όποιον δεν έχει στέγη να κερφή, ποιά φοβερός είνε ο βοριάς, Θεέ μου !...

Τράβηξε ύστερα ο μικρός όρφανός προς την κοντινή έκκλησία, γονάτισε στο κατώφλι της και προσευχήθηκε :

— Άγαπημένο μου μικρό Ήρσοθ, έσύ που άγαπάς τόσο πολύ τά παιδάκια, άν χρειάξομαι κανένα μικρό ύπηρετή, σαν έμένα, για το σπίτι σου, πάρε με, πάρε με μαζί σου...

— Ο Χριστός άκουσε την προσευχή του παιδιού που ύψώθηκε άδολη ως το θρόνο του και το πήρε την ίδια νύχτα στο βασίλειό του.

— Ο μικρός όρφανός κοιμήθηκε πάνω στη γη, για νά ξεπυηθή την άλλη μέρα ψηλά στον ούρανό, κοντά σ' άγγελούδια και στη μητέρα του...

MAURICE JOKAY

ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ

Ο Μότσαρτ σε μικρή ηλικία.